

هما فرجادی

یکی از معماران برجسته ایرانی که به واسطه حضور مستمر در مجامع بین‌المللی در بیرون از مرزهای ایران آثارش دنیال می‌شود، هما فرجادی است. هما فرجادی در سال ۱۳۳۳، در تهران به دنیا آمد. پس از پایان تحصیلات متوسطه، با گرایش که به معماری می‌یابد، به دانشگاه تهران می‌رود تا در دانشکده هنرهای زیبا، معماری تحصیل کند. فرجادی در سال ۱۳۵۶ با رتبه عالی از دانشکده معماری دانشگاه تهران فارغ التحصیل شده و بی‌درنگ برای ادامه تحصیل به انگلستان عزیمت می‌کند تا در مدرسه مهم معماری لندن یعنی AA به ادامه تحصیل بپردازد. او در سال ۱۳۵۸ دوره معماری در دانشکده AA را به پایان رسانیده و در سال ۱۳۶۰ نیز در ادامه تحصیلات خود یک دوره تحقیقاتی را در رشته تاریخ معماری در دانشکده هنر دانشگاه اسکس گذرانده است. این دوران، دوران پیوند کاری او با محسن مصطفوی معمار برجسته ایرانی و مدیر اسبق مدرسه AA و مدیر فعلی دانشگاه کرنل آمریکاست. هما فرجادی در طول فعالیت حرفه‌ای خود تا سال ۱۹۹۴ مدیر دفتر معماری فرجادی-مصطفوی بوده و پس از آن به عنوان مدیر دفتر شخصی خود به نام فرجادی به کار طراحی پرداخته است. برخی از طرح‌ها و کارهای ساخته شده او در مسابقات بین‌المللی به رتبه‌های بالا دست یافته‌اند. هما فرجادی از جمله معماران برجسته و معروف ایرانی به شمار می‌آید که در ۳۰ سال گذشته کارها و فعالیت‌های گسترده و ارزنده‌ای را در زمینه‌ی معماری به انجام رسانیده است. فرجادی رئیس دفتر معماری فرجادی در لندن و استاد معماری در دانشگاه پنسیلوانیا است. او در این سال‌ها محقق مدعو دانشگاه پنسیلوانیا بوده، در سال‌های ۸۷-۱۹۸۴ دانشیار معماری دانشگاه پنسیلوانیا شده و در دانشگاه ییل ۸۹-۱۹۸۷، مدرسه عالی طراحی، دانشگاه هاروارد ۹۵-۱۹۹۲، دانشگاه ادینبرگ ۹۷-۱۹۸۹، دانشگاه‌های پنسیلوانیا و نورنبرگ در آلمان ۹۹-۱۹۹۷، دانشگاه کلمبیا پاییز ۱۹۹۹ و... درس معماری داده است. به خاطر طرح‌هایی که دفتر فرجادی در انگلستان، آمریکا و آسیا انجام داده بود، شرکت او موفق به دریافت جوایز متعدد بین‌المللی شد، که کسب این جوایز در سطح بین‌المللی نیز حائز اهمیت است. از جمله در سال ۱۹۹۷، جایزه اول را برای سالن تئاتر Hackney Empire در لندن به دست آورده؛ طرح کلی این پروژه که مربوط به نوسازی تئاتر متچم (یک بنای درجه دو) می‌شود، شامل بازسازی صحنه و ملزومات پشت صحنه و همچنین ساخت بناهای جدیدی در سایت‌های مجاور است. این بناهای جدید دو صحنه را فراهم می‌آورند که یکی تئاتر جدید است با ظرفیت ۲۰۰ سندی و دیگری صحنه تمرین به انضمام بخش تحصیلی و مدیریت و فضاهای عمومی. این طرح با تماس و همکاری نزدیک با مدیریت هنری و اعضای بورد تحصیلی مجموعه توسعه پیدا کرد و در کمیسیون هنرهای زیبا و میراث انگلستان به نمایش گذاشته شد و مورد توجه قرار گرفت. سپس در بنیاد معماری لندن در معرض تماشا قرار گرفت

و در نهایت، ماه مه سال ۱۹۹۷ طرح را در یک مسابقه بزرگ بین‌المللی از آن خود کرد.

تصویر ۱- سالن تئاتر Hachney Empire
همچنین در مسابقه طراحی یک مرکز تفریحی _ اداری، سکونتگاهی در لندن به نام Hornsy Road Tower Theatre development مقام اول را در سال ۲۰۰۱ کسب کرده است. فرجادی در مسابقه ایستگاه قطار آلیشان Alishan mountain train station در تایوان (۲۰۰۳) نیز جزو ۳ فینالیست بود. این طرح شامل طراحی مجدد و استراتژیک خط آهن کوه آلیشان می‌شود که به مثابه یک اتفاق تکنولوژیک در دل این کوه تجربه شد. این طرح فارغ از این استراتژی کلی به انبوهی از طراحی‌های جزئی برای دو ایستگاهی که در مسیر این خط آهن قرار دارند، نیاز داشت؛ یعنی ایستگاه‌های فنکپهو و اروانپین.

فرجادی می‌گوید: «برای طرح آلیشان ما بر این باور بودیم که باید امکانات آن از یک استانه بحرانی تبعیت بکنند تا در نهایت قادر باشد توریست‌ها و جهانگردان بین‌المللی را به آنجا بکشاند. یعنی بتواند تعداد آن‌ها را به رقمی که دولت تایوان برای سال ۲۰۰۸ پیش بینی کرده است برساند. بدین ترتیب ایستگاه‌ها نباید تنها از مجموعه‌ای

تصویر ۲- ایستگاه قطار آلیشان
از علامت‌های راهنما ساخته می‌شدند و در نظر گرفتن امکانات رفاهی و تفریحی در اطراف ایستگاه‌ها و همچنین برای جماعات محلی الزامی می‌نمود. در ضمن صرف توسعه خط آهن و ساخت دو ایستگاه جدید به قدر

کافی نیاز به توجه و محاسبه داشت چون بدون این دو ایستگاه هم میان دو امکاناتی را که در اختیار آنها می‌گذار، در تمامی فصول بالا و پایین گردشگری حفظ نماید. با توجه به تمامی این موارد پاسخ راهبردی ما به این مسأله مهیا کردن برنامه‌های جدید بوم-فرهنگی eco-cultural و خود-باز تولید کننده‌ای بود که می‌باید در اطراف ایستگاه‌ها اجرا و یا به عبارت بهتر کاشته می‌شدند. هدف ما از این امکانات هایبریدی بوم-فرهنگی تبدیل کردن ایستگاه‌ها به مکانی برای تعامل میان ساکنان محلی و جهانگردان بود. هر طرح متناسب با شمار گردشگران رشد خواهد کرد و تکنولوژیک در نظر گرفتیم که هم اطلاعاتی در اختیار جهانگردان بگذارد و هم تلویحاً به غرور افراد محلی کمک کند.»

در مسابقه طراحی میدان شهری کی‌لانگ Keeling urban plaza در تایوان (۲۰۰۴) نیز هما فرجادی مقام دوم را به دست آورده است. این طرح در واقع یک طرح جامع شهری است که به فضاهای عمومی و مسیر

عبور پیاده روها از بندر به درون شهر را سامان می‌بخشد. از نقطه نظر چشم‌انداز این طرح منظری جدیدی را از شهر می‌آفریند و برای کشتی‌هایی که خود را به ساحل می‌رسانند، از سمت دریا قابل رؤیت خواهد بود.

از دیگر طرح‌های ساخته شده او فروشگاه «لوئیژ وویتوتون Louis Vuitton» در توکیو، سال ۲۰۰۳ است که در مجلات معماری معروف بازتاب خوبی داشت. طراحی‌های دیگر او هم در بسیاری از مجلات معروف جهان معرفی شده‌اند.

تصویر ۴- فروشگاه لوئیژ ویتون توکیو
هما فرجادی علاوه بر طراحی در چند دانشگاه معتبر از جمله ییل، هاروارد، کلمبیا و AA به عنوان مدرس فعالیت کرده و از سال ۲۰۰۱ تا به امروز استاد راه دور دانشگاه پنسیلوانیا است. او همچنین از سال ۱۹۹۳ عضو رسمی فروم بین‌المللی RIBA است و به عنوان ممتحن رسمی RIBA، مسئولیت بررسی و داوری طرح‌ها را در دانشگاه‌های متعدد جهان برعهده داشته است.

در سال ۱۹۹۴ مجله معماری پرنستون مروری بر کارهای هما فرجادی را، با عنوان فضای با تأخیر به چاپ رسانده و از جمله کارهای انتشاراتی او نیز کتابی به نام منطق عینی؛ مد و معماری (logique visuelle)

Fashion and architecture در سال ۲۰۰۲ به چاپ رسیده است.

دفتر معماری فرجادی تنها دفتری بوده که از انگلیس برای شرکت در نمایشگاه خانه‌های قرن بیستم در موزه هنرهای مدرن نیویورک انتخاب شده و توسط MOMA در کاتالوگ خانه‌های غیرخصوصی به چاپ رسیده است. هم‌اکنون رئیس دفتر معماری فرجادی در لندن و استاد معماری در دانشگاه پنسیلوانیای آمریکا است که طرح‌های او در انگلستان و آمریکا و آسیا تاکنون در سطح بین‌المللی منتشر و به نمایش گذاشته شده و بسیاری از این طرح‌ها موفق به اخذ جوایز بین‌المللی متعددی شده است. در حال حاضر نیز طرح خانه «ب-و» که از سوی دفتر طراحی او ارائه شده، برنده جایزه نخست مسابقه RIBA شده است. این طرح که در سال ۲۰۰۱ تکمیل شد، تنها طرحی بود که از سوی کشور انگلستان برای حضور در نمایشگاه خانه‌های غیر خصوصی که در موزه هنرهای مدرن شهر نیویورک برگزار شد، معرفی شده بود. این نمایشگاه بعدها به صورت دوره‌ای در موزه‌های مهم اروپا و آمریکا برگزار شد. طرح تئاتر «هاکنی امپایر» لندن نیز از سوی فرجادی برنده شده است. به فهرست طرح‌های برنده شده، باز هم می‌توان اسامی دیگری، از جمله مسابقه بین‌المللی برای طراحی مائیتریا را افزود. مائیتریا یک مرکز جهانی بودیسم در هندوستان است که ساخت آن بالغ بر ۱۲۰ میلیون پوند هزینه داشته است. طراحی مرکز تاییبی که یکی از طرح‌های منتخب مجمع طراحی آسیا محسوب می‌شود، نیز تاکنون در بسیاری از شهرها و موزه‌های مهم جهان به نمایش در آمده است. معماران دفتر فرجادی همچنین طرح جاده هورنسی را نیز در کارنامه خود ثبت کرده‌اند. به تازگی نیز دو طرح او در شهر توکیو اجرا شده است، که این طرح‌ها با همکاری محسن مصطفوی سامان یافته بودند.

هما فرجادی در سال‌های اخیر ارتباط بیشتری با مراکز آکادمیک و مراکز پژوهشی در ایران برقرار کرده و در بسیاری از همایش‌ها و مسابقات به عنوان داور و سخنران حضور یافته است. از آن جمله، کنفرانس مدیریت شهرسازانه که در فرهنگستان هنر و از سوی مرکز بین‌المللی پژوهش هنر و معماری و دانشگاه متروپولیتن لندن برگزار شد و بسیاری از نهادهای دولتی از جمله شورای عالی استان‌های کشور، وزارت کشور، معاونت امور اجتماعی و شوراها، دفتر برنامه ریزی و آموزش شوراها، وزارت مسکن و شهرسازی، معاونت معماری و شهرسازی، دبیرخانه شورای عالی معماری و شهرسازی ایران، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، مرکز مطالعاتی تحقیقاتی معماری - شهرسازی وزارت مسکن، جامعه مهندسان شهرساز و ... با آن همکاری داشتند و هما فرجادی در کنار چند محقق ایرانی و غیر ایرانی به ایراد سخن پرداخت.

در چهارمین دوره جایزه بزرگ معمار که در سال ۱۳۸۳

در تهران برگزار شد و به ساختمان‌های مسکونی، اختصاص یافته بود، به همراه شهاب کانونیان، فرامرز شریفی، حشمت الله منصف، نادر تهرانی دآوری را برعهده داشت و همچنین در موزه هنرهای معاصر تهران سخنرانی کرد. شاید برای بسیاری از معماران جوان ایرانی، آشنایی با هما فرجادی معمار برجسته ایرانی به واسطه این مراسم فراهم شده باشد، اما معمارانی که آثار همکاری خود را در بیرون از مرزهای ایران دنبال کرده باشند، با نام و آثار فرجادی، آشنایی بیشتری دارند. چه او به واسطه حضور مستمر در مجامع بین‌المللی، از معدود معماران شناخته شده ایرانی در عرصه‌های برون مرزی بوده است.

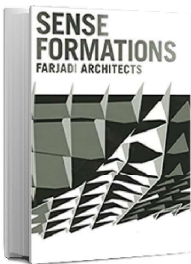
معماران دفتر فرجادی اساساً یک تجربه معماری «لندنی» را در انگلستان، آمریکا و آسیا به پیش می‌برند. فرجادی می‌گوید: «ما خوستار کیفیت هستیم. یعنی یک معماری قابل فایده که بتواند کیفیتی غیر معمول را به درون فضاهایی که در آنها زندگی می‌کنیم بکشد. ما با هر نوع سفارشی‌ا‌عم از خصوصی یا دولتی کار می‌کنیم، مهم این است که سفارش دهنده به دنبال کیفیتی مجزا در داخل معماری معاصر باشد. کارهای میان رشته‌ای ما بر روی طرح‌ها، طراحی بناهای جدید، طراحی حومه و چشم‌انداز و همچنین نوسازی و توسعه بناهای موجود را در بر می‌گیرد.» در طول سال‌ها معماران دفتر طراحی فرجادی دوستی‌ها و همکاری‌های دیر پایی را با بسیاری از افراد و شرکت‌ها به وجود آورده‌اند. چون به اعتقاد فرجادی «همه طرح‌ها باید به گونه‌ای جمعی و توأم با همکاری سامان بیابند و این گونه است که ما از داشتن همکاری بیشتر خوشحال‌تر می‌شویم. ما به اندازه کافی خوش شانس بوده‌ایم که بتوانیم در طول مدت کاری خود با مردمان خوبی مانند انجمن اروپ، آدام کارا تاپلور، جین رنیک و محسن مصطفوی آشنا بشویم.»

هما فرجادی دارای سابقه‌ای طولانی در تدریس توأم با کار است که این رویکرد منجر به تربیت گروهی از معمارانی شده است که مشتاقانه به دنبال توسعه ایده‌ها و همچنین اجرای هر ایده با بالاترین کیفیات ممکن هستند. در کار این گروه معماری، وضوح مفاهیم معماری توأم با یک اقتصاد علم‌گرایانه در اولویت قرار دارد. بهره‌برداری خلاقانه از مصالح و اجرای دقیق، کیفیتی منحصر به فرد به هر یک از طرح‌های گروه طراحی فرجادی بخشیده است.

در گفتگویی او با مجله آبادی گفتند «به نظر من با توجه به روال جهانی شدن و پیدایش عصر و زمانه جدید و ارتباطات نوین، برای شخص من این قانون جهانی وجود ندارد که چون ایرانی هستیم فقط باید کارهایمان تحت تأثیر فرهنگ ایران صورت پذیرد و اصولاً در حال حاضر معماری هیچ کشوری نمی‌تواند مانند یک جزیره خود را از فرهنگ بین‌المللی و جهانی دور سازد. در حال حاضر بسیاری از هنرمندان و معماران هستند که در یک کشور

زندگی می‌کنند و در کشور دیگری طراحی معماری می‌کنند و ساختمان می‌سازند و در مجموع با این روال اصولاً نمی‌توان گفت که حتماً باید یک معمار تنها از یک فرهنگ خاص پیروی کند، بلکه با توجه به این که اثر معماری قرار است در کدام کشور ساخته شود، بحث فرهنگ آن کشور نیز در کنار عوامل مهم دیگر باید در امر طراحی معماری در نظر گرفته شود. به نظر من، وظیفه یک مدرسه خوب معماری نیز می‌تواند این باشد که به جای آموزش تنها یک فرهنگ خاص به هنرجویان، آنها را برای طراحی و ابداعات هنری در فرهنگ‌های معماری متفاوت و سبک‌های مختلف آماده سازد. در عین حال فرهنگ معماری ایران بسیار غنی است و می‌تواند سرچشمه الهام فراوانی برای طراحان ایرانی و خارجی باشد» (در گفتگو با تقی‌پاری، شاه‌محمدی، ۱۳۸۳).

در خلاصه کتاب اخیر هما فرجادی آمده، درک منسجم و انکاسی از نقش طراحی در شکل‌دهی فضای عمومی در شهرهای در حال تغییر ما را نشان می‌دهد. در این پروژه‌ها حس فضای عمومی وجود دارد که شهروندان یا کاربران سایت‌ها در حین تجربه فضاهای خود را می‌سازند. این معماری‌ها و مناظر شامل بردارهای فضایی، تنش‌ها، خطوط جریان هستند که همگی در یافت شهری تاریخی و کنونی در هم تنیده شده‌اند، که منجر به طراحی می‌شود که به‌عنوان یک عکس فوری در یک سیستم پیچیده حرکت ظاهر می‌شود.

داور جوایز:

چهارمین دوره مسابقه معمار (۱۳۸۳)

پنجمین دوره مسابقه طراحی مفهومی: معماری و طبیعت سبز (۱۳۹۰)

ششمین دوره مسابقه طراحی مفهومی: خاک، باد و معماری (۱۳۹۱)

هفتمین دوره مسابقه طراحی مفهومی: معماری فردا (۱۳۹۲)

هشتمین دوره مسابقه طراحی مفهومی: سینما و معماری (۱۳۹۳)

نهمین دوره مسابقه طراحی مفهومی: معماری بایونیک (۱۳۹۴)

دهمین دوره مسابقه طراحی مفهومی: معماری، از زمین تا آسمان (۱۳۹۵)

برخی از جوایز و افتخارات هما فرجادی:

- جایزه اول برای طراحی و ساخت سالن تئاتر Hackney Empire در لندن (۱۹۹۷)

- مقام اول در مسابقه طراحی یک مرکز تفریحی اداری، سکونتگاهی در لندن به نام Horns Road Tower (۲۰۰۱) Theatre development

- جزو سه فینالیست در مسابقه ایستگاه قطار آلیشان Alishan mountain train station در تایوان (۲۰۰۳)

- مقام دوم در مسابقه طراحی میدان شهری کی لانگ Keeling urban plaza در تایوان (۲۰۰۴)

- عضو رسمی فروم بین‌المللی RIBA از سال ۱۹۹۳ برخی از آثار هما فرجادی:

Vienna and Barcelona Museums of Art - (Walter Art Center (Minneapolis - London Architecture Centre -

Master plan and urban design of the Taichung Railway Station Plaza area

BV House in Lancashire - Hackney Empire Theatre (won in an

international competition by Ronalds Farjadi Farjadi

Maitreya Project (International - Competition) | Finalist (With HSW

Architects) World Buddhist Pilgrimage Centre in

India Design competition for Hornsey Road -

a mixed-use urban project in London ۱st place